

Unge i Ungarn

– en udvekslingstur til Debrecen

Af Henning Larsen
Egå Produktionsskole

At være med 21 produktionsskoleelever 2.300 kilometer to hele dage gennem ½-delen af Europa kan være et hårdt arbejde, i en bus. Heldigvis er bussen udstyret med en dvd-afspiller og to tv-skærme. Dette udstyr har en delvis pacificerende effekt på selv de mere energiske elementer. Så det gælder blot om at kunne abstrahere fra replikkerne og lydeffekterne fra diverse Hollywood-produktioner. Hyppige bemærkninger er dog stadig: *"Vi skal snart holde, jeg vil ryge."* Suppleret med: *"Hvornår er vi der?"* eller *"Hvor er vi?"*

Dvd-udstyret viste dog for alvor sin værdi, da vi i det nordlige Bayern holdt i kø i næsten fem timer. Derfor var der dagen efter ved at udbryde panik af næsten dommedagslignende dimensioner, da afspilleren på grund af fejlbetjening satte ud af drift. Heldigvis havde et par af eleverne så megen teknisk ekspertise, at det lykkedes at reparere maskinen med undertegnede medbragte schweitzerkniv.

På vej dertil passerer vi Budapest. Kilometer efter kilometer er der gigantbygninger med Bauhaus, Ikea, McDonald's, Burger King og så videre. Der er ikke mere kæmpeplancher med kommunistiske slagord. Leninstatuerne og kollektivlandbrugene er også væk. Det er kun et spørgsmål om måneder, før Netto og Jysk også er der.

Kun komplet uforståelige ungarske neonskilte indikerer, at vi ikke kører på en motorvej i udkanten af Wien, London, Paris, Berlin eller København. En anden væsentlig forskel i forhold til det tidligere kommunistregime er, at ventetiden ved grænsekontrollen nu kun er nogle få minutter.

Få kilometer øst for Budapest starter pustaen. På hovedvejen til Debrecen er belysningen af vejen sparsom og mellem byerne ikke eksisterende. Det er også til at leve med i mørket, hvis det ikke er fordi, at vejene nogle steder er mere end almindeligt ujævne.

IKKE FERIE

Vores bestemmelsessted, Debrecen, ligger i den østligste del af Ungarn tæt på grænsen til Rumænien. Byen er i Danmark mest kendt for sit kvindehåndboldhold og er i øvrigt Ungarns næststørste by med lidt mere end 200.000 indbyggere.

Da vi nåede frem blev vi modtaget af Chandor og Lazló fra CSAT. Sidstnævnte havde ydet en stor indsats med at organisere vort ophold. Så vi nåede på seks dage en 8 kilometers byvandring med indlagte poster, et museumsbesøg, besøg på en radiostation, en smedje, en bowlingturnering, et stort badeland, samt heldagsture til henholdvis Eger, den lokale flygtningelejr og Budapest.

Desuden var der en aften med folkedans samt to fællesmøder med ungarene, 2X3 timers produktion af en avis samt afslutningsfesten. Yderligere måtte vi venligt afslå 1-2 arrangementer om dagen, da vi også gerne ville have tid til at sove.

CSAT

Der er 17 ansatte på CSAT-kontoret i Debrecen. Derudover er der nogle frivillige. De fleste har en universitetsbaggrund. Deres opgave er at vejlede samt formidle arbejdspladser og uddannelse til unge mellem 16 og 25 år. CSAT kan man nærmest sammenligne med uu-vejledning og folkeoplysning i Danmark.

Vi havde 21 elever med på turen og vi blev i løbet af ugen præsenteret for en del fra deres målgruppe.

Mange af eleverne fra Egå Produktionshøjskole havde i lang tid set frem til fodboldkampene i flygtninglejren i Debrecen. De blev ikke skuffede. Især de afrikanske spillere var på et rimeligt højt niveau. Der var også deltagere fra Bosnien, Iran og Tibet.

Fotograf: Henning Larsen

Dog var deres ældre end vores og deres erfaring med fremmedsprog yderst sparsomme. Så når vi via CSAT-folkene spurgte om de pågældenes aktiviteter, fik vi ikke ret mange konkrete svar. En pige ved navn Ebesa fortalte dog selv på tysk, at hun gik til undervisning i ungarsk og engelsk. Vi spurgte tit til målgruppen, og det er vores indtryk, at de fleste fik tilbud om undervisning og en mindre del kom ud på arbejdspladser i kortere eller længere tid. Så vidt vi ved, får ingen fra målgruppen løn. Vi kom aldrig til at besøge de steder, hvor deres elever arbejder eller deltager i undervisning. Lidt besynderligt, idet CSAT efter egne opgivelser har omkring 200 unge, de tager sig af i Debrecen området.

DER ER FORSKEL

Hotellet, som værterne havde indlogeret os på, var tæt på centrum. Udvendigt var det malet med en lys turkis farve, der var lettere afskallet. Bortset fra, at der på nogle værelser blandt andet var brugt tyggegummi i vindueskarmen og defekte toiletafløb, var standarden såmænd acceptabel.

Efter det første præsentationsmøde med CSAT fik vi en rundvisning i byen. Alle bygninger omkring den 1½ kilometer lange hovedgade har fået en ansigtsløftning. Der er mange butikker og stor var lykken, da vores elever opdagede McDonald's og butikker med Coca Cola til ½ pris i forhold til herhjemme. At Coca Cola ikke er en selvfølge for alle, fandt nogle af vores elever ud af allerede den første dag. Når vores gik med hver deres 1½ liter cola, gik ungarene og var fem om at dele en flaske lokal mineralvand.

Selv om langt de fleste varer er billigere end i Danmark, så er gennemsnitslønnen i Ungarn kun omkring 20% af den danske.

Vores måltider indtog vi enten på en lokal restaurant eller på det lokale rådhus. Det medførte mange kommentarer og mimik, der udtrykte dyb væmmelse, at stort set alle måltider i Ungarn enten er suppe, eller at forretten er suppe. Dog var der flere i slutningen af turen, der spiste den lokale mad, efterhånden som deres lommepenge blev mindre.

Tre piger fra vores skole blev interviewet af en lokal radiostation. Intervieweren var meget interesseret i deres opfattelse af Ungarn og forskellene i forhold til Danmark: -Vi har flere penge og der er ikke så stort udvalg i butikkerne som i Danmark, lød svaret. Ellers var deres udmeldinger ret positive.

GLADE FOR TUREN

At vores elever vurderede Ungarn ud fra forskellene i levestand, kom ikke bag på os. De kunne ved selvsyn konstatere, at unge i Ungarn både har mobiltelefoner og mærkevarer, men i mådeholdne mængder i forhold til herhjemme.

Undervejs var stemningen generelt meget positiv. Der var faktisk kun negative udladninger omkring den evige suppe til måltiderne og alkoholforbudet. Det de husker bedst var en aften med ungarsk folkedans, hvor de selv deltog samt et besøg i en flygtningelejr og afslutningsfesten i Debrecen.

Folkedans med ungare fra Debrecen er en af de ting, som eleverne faktisk omtaler som en af de bedste oplevelser fra turen.

Foto: Anders F. Thomassen

Ungarn: 93.033 km, 10.050.000 indbyggere.

Ungarsk: et såkaldt finsk/ugrisk sprog med oprindelse i det østlige centralasien og med en anden oprindelse end vores germanske. Der er yderst få ord tilfælles med dansk eller andre europæiske sprog. Af de meget få kan nævnes pita, kremlikør og kavé (kaffe).

UU-vejledningen: Ungdommens Uddannelsesvejledning, lokale vejledere for unge under 25 år.

Pushtaen: fuldstændig flad slette, der strækker sig knap 300 kilometer tværs gennem Ungarn.

Debrecen: 2. største by med 250.000 indbyggere. Ligger i det østligste Ungarn tæt på grænsen til Rumænien.

CSAT: Ungarsk organisation, hvis formål er at vejlede og skaffe arbejde og uddannelse til unge i alderen 16-26 år. De fleste af organisationens midler kommer fra EU-fonde og private virksomheder og i mindre omfang som donationer.